

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 27 maja 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie sygn. akt XU 737/18 na skutek odwołania C. R. od orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. z dnia 21 sierpnia 2018 roku znak (...) o ustalenie wyższego stopnia niepełnosprawności oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku), ponadto obciążył i nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa –Kasa Sądu Rejonowego dla Łodzi –Śródmieścia w Łodzi na rzecz radcy prawnego W. W. prowadzącego Kancelarię Radcy Prawnego w Ł., przy ul.(...) lok 8 kwotę 110,70 zł tytułem zwrotu kosztów nie opłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy C. R. przez pełnomocnika z urzędu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

Orzeczeniem z dnia 6 czerwca 2018 roku nr (...) Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. na podstawie art. 6b ust. 1 w zw. z art. 3 ust. 1 pkt 3, art. 4 ust. 3 i art. 6b ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2018 r., poz. 511 ze zm.) zaliczył C. R. do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności z przyczyny oznaczonej symbolem 02-P na okres do 30 czerwca 2021 roku. Zgodnie z orzeczeniem, ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 1 czerwca 2018 r. Nie da się ustalić początku niepełnosprawności. Ponadto ustalono, że w zakresie odpowiedniego zatrudnienia wskazana jest praca w warunkach chronionych. C. R. nie dotyczy wymóg szkolenia, w tym specjalistycznego. Nie dotyczy go zatrudnienie w zakładzie aktywności zawodowej. Nie dotyczy go uczestnictwo w terapii zajęciowej. Wymaga konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz techniczne, ułatwiające funkcjonowanie. Wymaga korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki. Nie wymaga konieczności stałej i długotrwałej opieki czy pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Nie wymaga prawa do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju. Jednocześnie ustalono, iż nie dotyczą go przesłanki określone w art. 8 ust. 3a pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U z 2017 poz. 128 z późn.zm). W uzasadnieniu Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. wskazał, iż po analizie dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy ze szczególnym uwzględnieniem historii choroby na podstawie bezpośredniego badania lekarskiego specjalisty psychiatrii oraz oceny psychologa uznano, że C. R. jest osobą o naruszonej sprawności organizmu zdolną do podejmowania zatrudnienia w warunkach pracy chronionej. Poziom naruszenia sprawności organizmu powoduje konieczność korzystania z częściowej pomocy innych osób w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Posiadane schorzenie oznaczone symbolem niepełnosprawności 02-P kwalifikuje go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na okres do 30 czerwca 2021 roku.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. orzeczeniem z dnia 21 sierpnia 2018 roku utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. nie znajdując w zebranej dokumentacji medycznej podstaw do jego uchylecia bądź zmiany poprzez orzeczenia wyższego – znacznego stopnia niepełnosprawności.

Z punktu widzenia psychologicznego u C. R. rozpoznano schizofrenię paranoidalną oraz uzależnienie od środków psychoaktywnych w fazie długotrwałej abstynencji. Badany ujawnia zaburzenia formalne i treści myślenia (wypowiada urojenia o treści absurdalnej m.in. o systemach informatycznych o ich przedziwnej konstrukcji i działaniu) oraz spostrzegania słuchowego (prawdopodobne halucynuje słuchowe), a zaburzenia te przekładają się na funkcjonowanie sfery emocjonalnej, motywacji i funkcjonowania społecznego. Badanie (...) wyraźnie zaznacza triadę psychotyczną typową dla schizofrenii paranoidalnej. Z psychologicznego punktu widzenia wnioskodawca jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym a stopień niepełnosprawności datuje się od 1.06.2018 r. i ma charakter

okresowy do 30.06.2021 r. Nie istnieje konieczność stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Z punktu widzenia psychiatrycznego u wnioskodawcy rozpoznano chorobę psychiczną o obrazie schizofrenii w fazie optymalnej remisji oraz uzależnienie od (...). Wnioskodawca jest spokojny, poprawnie zorientowany, w chętnym kontakcie słownym, nieco ożywiony, wielomówny, w wypowiedziach wyraźne są zaburzenia toku i treści myślenia - paralogiczne, wypowiada urojenia o treści absurdałnej, bogactwa, mocy, z elementami myślenia magicznego, deistycznego, prawdopodobnie halucynuje słuchowo, bez aktywności psychotycznej, bez poczucia choroby. Deklaruje dalsze, systematyczne leczenie w warunkach ambulatoryjnych. Przyjmuje środki psychoaktywne o cechach uzależnienia. Badanie (...) wyraźnie wskazuje zaznaczającą się triadę psychotyczną typową dla schizofrenii paranoidalnej z zaburzeniami w sferze emocji, motywacji i funkcjonowania społecznego. Pomimo długotrwałego i systematycznego leczenia (także obecnie) występują nadal objawy produktywne, jak i negatywne charakterystyczne dla schizofrenii urojeniowej. Występują zaburzenia w sferze emocji, motywacji i funkcjonowania społecznego. Występuje również uzależnienie od środków psychoaktywnych w fazie deklarowanej abstynencji. Z uwagi na występujące zaburzenia C. R. wymaga częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, a w związku z powyższym jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym tj. o naruszeniu sprawności organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Istnieją wskazania do pracy w warunkach pracy chronionej, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Nie ma konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. C. R. jest osobą niepełnosprawną od 21 czerwca 2018 r. Ustalony stopień niepełnosprawności wnioskodawca ma charakter okresowy.

Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Ł. nie wniósł żadnych zastrzeżeń do opinii biegłych z zakresu psychologii i psychiatrii (podstawowych i uzupełniających).

Odwołujący, reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika z urzędu, wniósł zastrzeżenia do obydwu opinii sądowych: podstawowej i uzupełniającej biegłego z zakresu psychologii oraz podstawowej z zakresu psychiatrii podnosząc, że dotychczas miał orzeczoną niepełnosprawności z stopniem znacznym, a jego stan zdrowia nie uległ poprawie. Ponadto wniósł o ustosunkowanie się biegłych do aktualnie przyjmowanych przez niego środków farmakologicznych (K., H.), ich wpływu na codzienne zachowanie oraz reakcji na zaprzestanie ich przyjmowania, wywołanych efektów ubocznych.

Biegli ustosunkowali się do wszystkich zastrzeżeń odwołującego się, wskazując, że nie odnoszą się do poprzedniego orzeczenia (...), ale oceniają stan zdrowia w aspekcie wydanego orzeczenia z dnia 21 sierpnia 2018 roku.

Biegła z zakresu psychiatrii podtrzymała opinię pisemną w całości, nie znajdując podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do wyższego – znacznego stopnia niepełnosprawności z uwagi na niespełnienie przesłanek ustawowych. Wnioskodawca choruje na schizofrenie urojeniową od 18 roku życia. Przyjmowanie środków psychofarmakologicznych nie wpływa na stopień niepełnosprawności. Przyjmowanie tych środków ma na celu zapobiegnięcie nawrotom choroby psychicznej i pojawieniu się objawów produktywnych. K. jest stosowany w iniekcjach o długotrwałym działaniu i nie wywołuje działań ubocznych, ponieważ wchłania się stopniowo przez okres 2-3 tygodni. K. może dawać uczucie senności i spowolnienia. Z tym, że opiniowany bierze go na noc i w małej dawce, a to w 99% nie powinno dawać skutków ubocznych w ciągu dnia. Z kolei H. jest lekiem o mniejszym potencjale niż K.. Świadczy to o poprawie stanu psychicznego wnioskodawcy. Rzadko wywołuje skutki uboczne. Opiniowany jest bezkrytyczny, nie uważa się za chorego psychicznie. Najprawdopodobniej, gdyby nie przyjmował leków byłby nawrótem omamów, urojeń, zaburzeń myślenia treści i toku myślenia. Przeprowadzenie badania w innym terminie, w oparciu o szerszą dokumentację medyczną i wywiad nie dałoby innego rezultatu w postaci odmiennych wniosków końcowych podstawowej opinii sądowej. Posiadane przez C. R. schorzenie (symbol 02-P) kwalifikuje go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności.

Biegły z zakresu psychologii podtrzymał opinię pisemną w całości (podstawową i uzupełniającą), nie znajdując podstaw do zaliczenia wnioskodawcy do wyższego – znacznego stopnia niepełnosprawności. Wnioskodawca kwalifikuje się do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności. Zaburzenia przekładają się na to, że nie jest osobą zdrową, ale z niewielkimi zaburzeniami. Praca, powinna się odbywać w warunkach chronionych. Zaburzenia wnioskodawcy przekładają się na chęć podejmowania działań, emocjonalność. Jednakże, nie wymaga całkowitej i długotrwałej opieki. Schizofrenia wymaga bowiem leczenia farmakologicznego. Jednym z objawów choroby jest obniżony krytycyzm. Często z tego powodu chory zachowuje się w sposób nieracjonalny. Schizofrenia jest chorobą, która ma okresy pogorszenia i polepszenia. Stan wnioskodawcy jest w optymalnym polepszeniu.

Powyższy stan faktyczny, Sąd Rejonowy ustalił na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, opierając się na załączonych do akt dokumentach, a także na wydanych w sprawie opiniach sądowych biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii. Sąd uznał wartość dowodową opinii biegłych (podstawowych i uzupełniających) podzielając, jako przekonujące, wnioski wypływające z ich treści. W ocenie Sądu opinie biegłych (podstawowe i uzupełniające) są rzetelne i nie zawierają braków. Zostały sporządzone zgodnie z wymaganiami fachowości i niezbędną wiedzą w zakresie stanowiącym ich przedmiot. Opinie zostały wydane po zapoznaniu się z dokumentacją medyczną odwołującego się i po wykonaniu badania zgodnie z zakresem posiadanej przez lekarzy biegłych specjalizacji. W ocenie Sądu, opinie są konsekwentne i logiczne. Brak jest jakichkolwiek okoliczności pozwalających na ich zdyskredytowanie. Biegli w sposób pełny odpowiedzieli na wszelkie pytania i zastrzeżenia pełnomocnika strony odwołującej się.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika odwołującego się o dopuszczenie dowodu z opinii innych biegłych z zakresu psychiatrii i psychologii.

Sąd podniósł, iż zgodnie z treścią art. 217 § 2 k.p.c., Sąd pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Artykuł ten jest konsekwencją wyrażonego w Kodeksie postępowania cywilnego postulatu szybkości postępowania i tzw. ekonomii procesowej. Celem tej zasady jest przeciwdziałanie przewlekaniu postępowania i zaniechanie czynności zbędnych lub nieprzydatnych do rozstrzygnięcia sprawy. W orzecznictwie przyjmuje się, że wyjaśnienie okoliczności spornych następuje wówczas, gdy nie budzą one wątpliwości sądu. Art. 217 § 2 k.p.c. przesądza, że o zakresie postępowania dowodowego rozstrzyga sąd, który pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione. Dał temu wyraz Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 marca 1997 roku wydanym w sprawie II UKN 45/97 (OSNAPiUS 1998, nr 1, poz. 24) stwierdzającym, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 k.p.c.). W przeciwnym wypadku wniosek taki musi być uznany za zmierzający wyłącznie do nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu, co winno skutkować jego pominięciem (art. 217 § 2 k.p.c.) (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 5 czerwca 2002 r., III AUa 811/02, OSA 2003/9/35).

W ocenie Sądu Rejonowego nie można również przyjąć, że Sąd obowiązany jest dopuścić dowód z kolejnych biegłych w każdym wypadku, gdy opinia złożona jest niekorzystna dla strony. W świetle art. 286 k.p.c., Sąd ma obowiązek dopuszczenia dowodu z dalszych biegłych lub z opinii instytutu, gdy zachodzi tego potrzeba, a więc wówczas, gdy opinia złożona już do sprawy zawiera istotne braki, względnie też nie wyjaśnia istotnych okoliczności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 1974 II CR 817/73 niepubl.), a taka sytuacja w niniejszej sprawie nie występuje. Dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 2001 r, II UKN 233/00, Legalis nr 66665). W niniejszej sprawie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia zostały dostatecznie wyjaśnione.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pełnomocnika wnioskodawcy o dopuszczeniu dowodu z zeznań świadków N. R. i B. Z. oraz wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania wnioskodawcy jako nieprzydatne.

W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że wyjaśnienie okoliczności spornych następuje wówczas, gdy nie budzą one wątpliwości sądu. Rezultat taki mogą osiągnąć strony w drodze uzgodnienia spornych między nimi okoliczności,

oraz gdy te okoliczności na które dowód został powołany, są wyjaśnione z takim wynikiem, który jest zgodny z twierdzeniami strony powołującej dowód (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 1966 roku w sprawie II CR 314/66, OSNCP 1967, nr 2, poz. 39). Omawiany już art. 217 § 2 k.p.c. przesądza, że o zakresie postępowania dowodowego rozstrzyga sąd, który pominie środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione.

Co więcej, w niniejszej sprawie w przedmiocie ustalenia wyższego stopnia niepełnosprawności dowód z przesłuchania świadków N. R. i B. Z. oraz przesłuchania wnioskodawcy byłby nieprzydatny dla samego faktu ustalenia tegoż stopnia niepełnosprawności, albowiem okoliczności te wymagają wiedzy specjalistycznej (medycznej), której Sąd nie może czerpać z innych źródeł aniżeli z opinii biegłych danej dziedziny. Wiadomości specjalne to bowiem okoliczności przekraczające poziom wiedzy człowieka wykształconego o odpowiednim doświadczeniu życiowym. Mogą nimi być np. charakter i stopień uszkodzenia ciała; stopień niepełnosprawności; określenie stanu technicznego pojazdu; ocena kwalifikacji kierowcy i wyboru przezeń najbardziej odpowiedniego manewru; ocena psychologiczna silnego wzburzenia usprawiedliwionego okolicznościami oraz gdy konieczne są wiadomości dotyczące umiejętności praktycznych innych niż przeciętne. Wiadomości specjalne obejmują wiadomości wykraczające poza zakres tych, jakimi dysponuje ogół osób inteligentnych i ogólnie wykształconych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 1975 r., sygn. akt I CR 331/75). Dowodu z opinii biegłego nie można zastąpić innym dowodem. Ocena stanu zdrowia wymaga przeprowadzenia dowodu z opinii lekarskiej. Dowód z opinii biegłego z uwagi na składnik w postaci wiadomości specjalnych jest dowodem tego rodzaju, iż nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową, np. przesłuchaniem świadka (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 1999 roku, sygn. akt I CKN).

Z tego względu, wnioski dowodowe pełnomocnika odwołującego się podlegały oddaleniu jako nieprzydatne w zakresie oceny stanu zdrowia C. R., a zarazem uzasadnione wynikami postępowania dowodowego, które w ocenie Sądu zostały dostatecznie wyjaśnione na podstawie opinii biegłych sądowych, jako wszelkie istotne dla rozstrzygnięcia okoliczności faktyczne.

Wobec powyższego oraz nie zgłoszenia przez strony postępowania innych wniosków dowodowych Sąd uznał, iż zgromadzony materiał dowodowy jest wystarczający do wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie podlegało oddaleniu.

Sąd wskazał, iż kryteria zaliczania do poszczególnych stopni niepełnosprawności określa ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 511 ze zm.). Zgodnie z art. 1 ustawa ma zastosowanie do osób niepełnosprawnych, tj. osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności o których mowa w art. 3 tej ustawy (art. 1 ust. 1), bądź orzeczeniem o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów (art. 1 ust. 2), bądź orzeczeniem o niepełnosprawności wydanym przed 16 rokiem życia (art. 1 ust. 3).

Zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustala się trzy stopnie niepełnosprawności, które stosuje się do realizacji celów określonych ustawą: znaczny, umiarkowany i lekki. Orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznania ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów (art. 3 ust. 2).

Na podstawie art. 4 ust. 3 powołanej powyżej ustawy do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Stosownie z art. 4 ust. 2 ww. ustawy do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Niezdolność do samodzielnej egzystencji oznacza naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikację (art. 4 ust. 4).

Zgodnie z art. 4 ust. 5 pkt 1 i 2 ww. ustawy, zaliczenie do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności osoby, o której mowa w ust. 1 lub 2, nie wyklucza możliwości zatrudnienia tej osoby u pracodawcy niezapewniającego warunków pracy chronionej, w przypadkach: 1) przystosowania przez pracodawcę stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej; 2) zatrudnienia w formie telepracy.

W orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności, poza ustalonym stopniem niepełnosprawności wskazuje się symbol przyczyny niepełnosprawności, okres na jaki orzeczono stopień, datę lub okres powstania niepełnosprawności, datę lub okres powstania ustalonego stopnia niepełnosprawności oraz wskazania, o których mowa w art. 6b ust. 3 ustawy o rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Wskazania te dotyczą w szczególności: odpowiedniego zatrudnienia uwzględniającego psychofizyczne możliwości danej osoby; szkolenia, w tym specjalistycznego; zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej; uczestnictwa w terapii zajęciowej; konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze oraz pomoce techniczne, ułatwiające funkcjonowanie danej osoby; korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, przez co rozumie się korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych świadczonych przez sieć instytucji pomocy społecznej, organizacje pozarządowe oraz inne placówki; konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym.

Standardy w zakresie kwalifikowania do lekkiego, umiarkowanego i znacznego stopnia niepełnosprawności określają § 29 - § 31 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (t.j. Dz.U. z 2018 r, poz. 2027).

Przy kwalifikowaniu do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności uwzględnia się naruszenie sprawności organizmu powodujące czasową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza konieczność udzielenia pomocy, o której mowa w § 29 ust. 1 pkt 3 w okresach wynikających ze stanu zdrowia albo częściową pomoc w pełnieniu ról społecznych, co oznacza wystąpienie co najmniej jednej okoliczności, o których mowa w § 29 ust. 1 pkt 3, tj. powodujące konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 30 pkt 1-2 w zw. z § 29 ust. 1 pkt 3 ww. Rozporządzenia).

Z kolei standardy w zakresie kwalifikowania do znacznego stopnia niepełnosprawności zawierają kryteria określające skutki naruszenia sprawności organizmu powodujące: 1) niezdolność do pracy - co oznacza całkowitą niezdolność do wykonywania pracy zarobkowej z powodu fizycznego, psychicznego lub umysłowego naruszenia sprawności organizmu; 2) konieczność sprawowania opieki - co oznacza całkowitą zależność osoby od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem; 3) konieczność udzielania pomocy, w tym również w pełnieniu ról społecznych - co oznacza zależność osoby od otoczenia, polegającą na udzieleniu wsparcia

w czynnościach samoobsługowych, w prowadzeniu gospodarstwa domowego, współdziałania w procesie leczenia, rehabilitacji, edukacji oraz w pełnieniu ról społecznych właściwych dla każdego człowieka, zależnych od wieku, płci, czynników społecznych i kulturowych (§ 29 ust. 1 pkt 1-30 ww. Rozporządzenia). Przez długotrwałą opiekę i pomoc w pełnieniu ról społecznych rozumie się konieczność jej sprawowania przez okres powyżej 12 miesięcy w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3. (§ 29 ust. 2 ww. Rozporządzenia).

Przy kwalifikowaniu do stopnia niepełnosprawności bierze się pod uwagę zakres naruszenia sprawności organizmu oraz symbol przyczyny niepełnosprawności (§ 32 ww. Rozporządzenia). Ustalając orzeczonego stopień niepełnosprawności organ orzekający określa również jego charakter czasowy.

Zgodnie z § 3 ust. 4 ww. Rozporządzenia naruszenie sprawności organizmu uważa się za: trwałe (stałe) - jeżeli według wiedzy medycznej stan zdrowia nie rokuje poprawy (pkt 1) albo okresowe - jeżeli według wiedzy medycznej może nastąpić poprawa stanu zdrowia (pkt 2). Zaś stopień niepełnosprawności osoby zainteresowanej orzeka się na czas określony lub na stałe (§ 3 ust. 5).

Sąd zwrócił w tym miejscu uwagę na wiążący charakter orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na gruncie innych postępowań administracyjnych, o czym przesądza ustawodawca w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. z 2018 r. poz. 511 ze zm.), który stanowi, że orzeczenie ustalające stopień niepełnosprawności stanowi także podstawę do przyznawania ulg i uprawnień przysługujących osobom niepełnosprawnym na podstawie innych, odrębnych przepisów (por. wyrok WSA z dnia z dnia 18 stycznia 2007 r., (...) SA/Go 607/06. Legalis nr 882143).

W toku niniejszego postępowania wnioskodawca podnosił, że występujące u niego schorzenia w postaci schizofrenii paranoidalnej i uzależnień mieszanych (oznaczone symbolem O2-P) kwalifikują go do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Sąd zważył, powołując się na opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii tj. występujących u wnioskodawcy schorzeń, że C. R. w rozumieniu powołanej ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych nie jest osobą niepełnosprawną w stopniu znacznym.

Sąd w pełni dał wiarę wnioskowi orzeczniczemu, zawartym w opiniach biegłych sądowych psychiatry i psychologa, w których to opiniach każdy z lekarzy specjalistów w zakresie swej specjalności orzekł, że wnioskodawca nie jest niezdolny do samodzielnej egzystencji, ani nie jest całkowicie zależny od otoczenia, polegającą na pielęgnacji w zakresie higieny osobistej i karmienia lub w wykonywaniu czynności samoobsługowych, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz ułatwiania kontaktów ze środowiskiem.

Z punktu widzenia psychologicznego i psychiatrycznego u wnioskodawcy rozpoznano chorobę psychiczną o obrazie schizofrenii w fazie optymalnej remisji oraz uzależnienie od środków psychoaktywnych w fazie deklarowanej abstynencji. Występują u C. R. zaburzenia w sferze emocji, motywacji i funkcjonowania społecznego. Pomimo długotrwałego i systematycznego leczenia (także obecnie) występują nadal objawy produktywne, jak i negatywne charakterystyczne dla schizofrenii urojeniowej. Z uwagi na występujące zaburzenia wymaga on częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, a w związku z powyższym jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym tj. o naruszeniu sprawności organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Istnieją wskazania do pracy w warunkach pracy chronionej, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Nie ma konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. C. R. jest osobą niepełnosprawną od 21 czerwca 2018 r. Ustalony stopień niepełnosprawności wnioskodawca ma charakter okresowy do dnia 30 czerwca 2021 r.

Opinie biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii w ocenie Sądu są spójne, logiczne i w sposób wyczerpujący opisują stan zdrowia C. R.. Opinie zostały sporządzone w oparciu o materiał dowodowy zgromadzony w

sprawie, w tym na podstawie dokumentacji lekarskiej oraz medycznego badania fizykalnego wnioskodawcy. Zdaniem Sądu brak jest jakichkolwiek okoliczności, które uzasadniałyby kwestionowanie wiarygodności oraz rzeczowości i kompletności przedmiotowych opinii. Opinie sądowe umożliwiły Sądowi dokonanie rzeczywistej oceny stanu zdrowia wnioskodawcy.

Sąd wskazał, iż dowód z opinii biegłego, podlega ocenie sądu zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. według właściwych dla przedmiotu opinii kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Opinia biegłego ma na celu ułatwienie sądowi należytej oceny zebranego materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne (por. postanowienia SN z dnia 7 listopada 2000 r. I CKN 1170/98, Legalis nr 49256; wyrok SN z dnia 15 listopada 2002 r. V CKN 1354/00, Legalis 56959; wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2005 r. II CK 572/04, Legalis nr 242569; wyrok SN z dnia 8 września 1964 r. II PR 457/64, Legalis nr 109722, wyrok SN z dnia 17 maja 1974 r., I CR 100/74, Legalis nr 18009). Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli Sąd uzyskał od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2000 r., II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Reasumując, w ocenie Sądu I instancji- wbrew twierdzeniom odwołującego - stan jego zdrowia nie daje podstawy do zakwalifikowania go do wyższego – znacznego stopnia niepełnosprawności. Stan zdrowia uległ poprawie. Przyjmowane przez wnioskodawcę środki psychofarmakologiczne nie wpływają na stopień niepełnosprawności, a jedynie zapobiegają nawrotom choroby psychicznej i pojawieniu się objawów produktywnych. Ponadto C. R. nie został całkowicie pozbawiony statusu osoby niepełnosprawnej. Sporządzone w niniejszej sprawie przez biegłego lekarza psychiatrę i psychologa opinie potwierdziły ustalenia, zawarte w zaskarżonym orzeczeniu, ustalając że odwołujący jest osobą o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na okres do 30 czerwca 2021 roku z przyczyn o symbolu O2-P.

O kosztach procesu, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy C. R. z urzędu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 15 ust. 2 i § 4 ust. 3 w zw. z § 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U.2019.68).

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł pełnomocnik wnioskodawcy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, to jest:

a) art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku Odwołującego o przesłuchanie w charakterze świadka N. R., na okoliczności wskazane we wniosku dowodowym, podczas gdy jego przedmiotem były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie,

b) art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku Odwołującego o przesłuchanie w charakterze świadka B. Z., na okoliczności wskazane we wniosku dowodowym, podczas gdy jego przedmiotem były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie,

c) art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 299 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku Odwołującego o przesłuchanie go w charakterze strony, na okoliczności wskazane we wniosku dowodowym, podczas gdy jego przedmiotem były fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w przedmiotowej sprawie,

d) art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i art. 286 k.p.c. poprzez oddalenie wniosku Odwołującego o dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu psychiatrii oraz opinii innego biegłego z zakresu psychologii, podczas gdy opinie sporządzone przez biegłego C. M. i biegłą K. W. nie są wystarczające dla uzyskania pełnej wiedzy na temat stanu zdrowia Odwołującego, w tym w szczególności nie dają podstaw do zaliczenia go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, co w efekcie doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie,

e) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia, które nie zawiera pełnego rzetelnego wskazania oraz wyjaśnienia faktów, które Sąd I instancji uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, w tym w szczególności lakonicznego uzasadnienia przyczyn oddalenia wniosków dowodowych złożonych przez Odwołującego, co uniemożliwia Odwołującemu dokonanie oceny sfery motywacyjnej orzeczenia, a także poznanie wszelkich aspektów, które stały się podstawą wydania orzeczenia o takiej treści, f) art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia, w którym Sąd I instancji ograniczył się do wskazania przepisów zawartych w art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 29 i § 30 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności oraz przytoczenia ich treści, bez wskazania kryteriów, które Sąd I instancji zastosował, a które pozwoliły przyjąć, iż Odwołujący zalicza się do umiarkowanego, a nie znacznego stopnia niepełnosprawności;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest:

a) art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zw. z § 29 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż stan zdrowia Odwołującego nie pozwala na zaliczenie go do znacznego stopnia niepełnosprawności, podczas gdy spełnia on przesłanki ujęte we wskazanych przepisach,

b) art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych w zw. z § 30 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż stan zdrowia Odwołującego pozwala na zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, podczas gdy powinien on zostać zaliczony do stopnia znacznego.

Nadto na podstawie art. 381 k.p.c. skarżący wniósł o uzupełnienie zgromadzonego materiału dowodowego poprzez dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zaświadczenia o stanie zdrowia Odwołującego, wystawionego w dniu 18 lipca 2019 roku przez lekarzy specjalistów SP ZOZ (...) Szpitalu (...), w którym przebywa obecnie Odwołujący, na okoliczność ustalenia jego rzeczywistego stanu zdrowia, braku remisji choroby oraz niepomysłnych rokowań względem dalszego leczenia, a także wpływu choroby na jego codzienne funkcjonowanie.

Wobec sprzecznych wniosków płynących z wyżej wskazanego zaświadczenia o stanie zdrowia oraz opinii sporządzonych przez biegłych sądowych w postępowaniu przed Sądem I instancji, na podstawie art. 381 k.p.c. skarżący wniósł też o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego psychiatry oraz opinii innego biegłego psychologa, na okoliczność ustalenia stopnia niepełnosprawności, do którego kwalifikuje się Odwołujący, w szczególności poprzez ustalenie stopnia naruszenia sprawności organizmu Odwołującego oraz konieczności pozostawania przez niego pod stałą lub długotrwałą opieką i pomocą innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Wobec wyżej wskazanych naruszeń, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zaliczenie Odwołującego do znacznego stopnia niepełnosprawności. W przypadku uznania, iż uzupełnienie zgromadzonego materiału dowodowego wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto skarżący wniósł o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej w postępowaniu apelacyjnym, która nie została opłacona w całości lub w części.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd pierwszej instancji wydał trafne orzeczenie, znajdujące oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym i obowiązujących przepisach prawa.

Wbrew twierdzeniom apelacji, Sąd drugiej instancji nie dopatrył się w postępowaniu pierwszoinstancyjnym naruszenia przepisów prawa materialnego czy przepisów postępowania, skutkujących koniecznością zmiany czy uchylecia zaskarżonego wyroku.

Zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału.

Z kolei art. 278 § 1 k.p.c. stanowi, iż dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje w wypadkach, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy wymagane są wiadomości „specjalne”. Dopuszczenie dowodu z opinii biegłego następuje więc wówczas, gdy dla rozstrzygnięcia sprawy potrzebne są wiadomości, wykraczająca poza zakres wiadomości przeciętnej osoby posiadającej ogólne wykształcenie. Wobec tego biegłym może być jedynie osoba, która posiada wskazane wiadomości potrzebne do wydania opinii i daje rękojmię należytego wykonania czynności biegłego.

W ramach przyznanej swobody w ocenie dowodów – art. 233 k.p.c., sąd I instancji powinien zbadać wiarygodność i moc dowodu z opinii biegłego sądowego dokonując oceny tego dowodu według własnego przekonania i na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (wyrok SN z 2003-10-30 IV CK 138/02 L.). Niemniej jednak polemika z opinią biegłego nie uzasadnia zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. (wyrok SN z 2002-01-09 II UKN 708/00 L.). Dla obalenia twierdzeń biegłego specjalisty nie wystarcza bowiem przeświadczenie strony, iż fakty wyglądają inaczej, lecz koniecznym jest również rzeczowe wykazanie, iż wystawiona przez biegłego opinia jest niespójna bądź merytorycznie błędna.

Dowód z opinii biegłych jest przeprowadzony prawidłowo, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania, a tylko brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej (wyrok SN z 2000-06-30 II UKN 617/99 OSNAPiUS 2002/1/26).

Zdaniem Sądu II instancji niewątpliwie jest – przyznaje to w apelacji także skarżący - że ocena stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy to jest ocena jego stanu zdrowia, niezdolności do pracy bądź ograniczonej zdolności do pracy (wyłącznie w warunkach pracy chronionej) nadto ewentualnej konieczności zapewnienia mu w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, wymaga wiadomości specjalnych i musi znaleźć oparcie w dowodzie z opinii biegłego, nie zaś tylko w subiektywnym odczuciu zainteresowanej rozstrzygnięciem strony.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Rejonowy uczynił podstawą swego rozstrzygnięcia opinie biegłych lekarzy psychologa i psychiatry. Wskazani biegli orzekli wprost, iż wnioskodawcę z uwagi na posiadane przez niego schorzenia cechuje jedynie umiarkowany stopień niepełnosprawności. Biegli wskazali, iż z punktu widzenia psychologicznego i psychiatrycznego u wnioskodawcy rozpoznano chorobę psychiczną o obrazie schizofrenii w fazie optymalnej remisji oraz uzależnienie od środków psychoaktywnych w fazie deklarowanej abstynencji. Występują u C. R. zaburzenia w sferze emocji, motywacji i funkcjonowania społecznego. Pomimo długotrwałego i systematycznego leczenia (także obecnie) występują nadal objawy produktywne, jak i negatywne charakterystyczne dla schizofrenii urojeniowej. Z uwagi na występujące zaburzenia wymaga on częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych, a w związku z powyższym jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym tj. o naruszeniu sprawności organizmu niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych. Istnieją wskazania do pracy w warunkach pracy chronionej, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Nie ma konieczności stałej

lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Z tych zatem względów brak podstaw do uznania odwołującego się, za osobę niepełnosprawną w stopniu znacznym. C. R. jest osobą niepełnosprawną w stopniu umiarkowanym od 21 czerwca 2018 r. Ustalony stopień niepełnosprawności wnioskodawca ma charakter okresowy do dnia 30 czerwca 2021 r.

Zgodnie z art. 217 § 1 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia i który m.in. wiązał Sąd Rejonowy) strona może aż do zamknięcia rozprawy przytaczać okoliczności faktyczne i dowody na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej.

W postępowaniu przed Sądem I instancji wnioskodawca, reprezentowany przez profesjonalistę, nie był ograniczony co do możliwości przedstawienia swych twierdzeń i dowodów w kwestiach istotnych dla rozstrzygnięcia sporu. Pomimo tego nie wykazał, choć składał określone zastrzeżenia i kolejne wnioski dowodowe aby ostatecznie dokonana przez wskazanych biegłych ocena stanu zdrowia wnioskodawcy i zdolności do pełnienia ról społecznych była niepełna, czy też merytorycznie błędna.

W szczególności nie sposób zgodzić się z twierdzeniem apelacji, iż na wskazanej ocenie zaważył fakt oddalenia przez Sąd Rejonowy wniosku o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków N. R., B. Z. oraz samego wnioskodawcy na okoliczność konieczności zapewnienia powodowi stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji wobec posiadania przez nie wiedzy na temat codziennego zachowania samopoczucia i funkcjonowania w społeczeństwie, podczas gdy dowody te dotyczą okoliczności mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, a okoliczności sporne nie zostały jeszcze dostatecznie wyjaśnione.

W przekonaniu Sądu Okręgowego wskazane dowody - wbrew stanowisku apelanta - waloru istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w rzeczywistości nie posiadają. Co znamienne, zgodnie z treścią art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2018 r. poz. 511 t.j.) do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Tym samym celem zaliczenia wnioskodawcy do konkretnego stopnia niepełnosprawności (w tym wypadku znacznego), niezbędne jest między innymi obiektywne stwierdzenie wymogu - konieczności zapewnienia w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji, nie zaś samego faktu udzielenia tego typu wsparcia. Wykazaniu przesłanki wspomnianej „konieczności” bezsprzecznie może służyć tylko i wyłącznie dowód z opinii biegłego specjalisty posiadającego stosowne wiadomości specjalne w tym zakresie i dającego rękojmię należytego wykonania czynności biegłego, nie zaś opinia osób bliskich wnioskodawcy czy też jego samego, co do jego niesamodzielnego funkcjonowania. Podnieść należy, iż wsparcie osobie niepełnosprawnej może być udzielane nawet wtedy, gdy wymóg taki - obiektywnie z uwagi na uwarunkowania medyczne (oceniane przez specjalistów) - nie istnieje. Dlatego relacji świadków, czy samego powoda w przedmiocie stanu jego zdrowia oraz zapewniania mu stałej czy długotrwałej opieki i pomocy z uwagi na niezdolność do samodzielnego pełnienia ról społecznych z uwagi na niezdolność do samodzielnej egzystencji żadną miarą nie sposób uznać za podstawę faktyczną orzeczenia w sprawie. Z tych też względów przedmiotowy wniosek zasadnie został oddalony, jako nieprzydatny dla ustalenia okoliczności prawnie doniosłych.

Brak też podstaw do uznania, iż ocena stanu zdrowia wnioskodawcy dokonana przez Sąd (wsparta na opinii biegłych) jest nieprawidłowa gdyż opierała się na opiniach, które nie były wystarczające dla uzyskania pełnej wiedzy na temat stanu zdrowia odwołującego w tym szczególności nie dają podstaw do zaliczenia go do znacznego stopnia niepełnosprawności.

Żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania (wyrok SN z 1999-10-20 II UKN 158/99 OSNAPiUS 2001/2/51).

Samo niezadowolenie strony z oceny przedstawionej przez biegłych nie uzasadnia potrzeby dopuszczenia przez sąd dowodu z opinii innych biegłych (wyr. SN z 6.10.2009 r., II UK 47/09, L.).

Podkreślić należy również, iż dostateczne wyjaśnienie okoliczności spornych w sprawie nie jest równoznaczne z uzyskaniem dowodu korzystnego dla strony niezadowolonej z faktów wynikających z dowodów dotychczas przeprowadzonych (wyrok SN z 28 lutego 2001 roku, II UKN 233/00 L.). Zwraca na to także uwagę Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 lipca 1999 roku, II UKN 37/99 OSNAPiUS 2000/20/741 wskazując, że sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (art. 217 § 2 k.p.c.).

Odnosząc się do powyższego w pierwszej kolejności wskazać należy, iż w wydanych opiniach biegli wyjaśnili, że z uwagi na posiadane schorzenia wnioskodawca nie kwalifikuje się do przyznania znacznego stopnia niepełnosprawności. Strona powodowa skorzystała z uprawnień procesowych i składała zastrzeżenia doprowadzając do wydania uzupełniających opinii ustnych. Na rozprawie biegli bezpośrednio odnosili się do uwag i niejasności sygnalizowanych przez pełnomocnika skarżącego tłumacząc dlaczego wnioskodawca nie spełnia poszczególnych przesłanek kwalifikujących do znacznego stopnia niepełnosprawności. W szczególności wyjaśnili, iż wnioskodawca choruje na schizofrenie urojeniową od 18 roku życia. Przyjmowanie środków psychofarmakologicznych nie wpływa na stopień niepełnosprawności. Przyjmowanie tych środków ma na celu zapobiegnięcie nawrotom choroby psychicznej i pojawieniu się objawów produktywnych i w przypadku ubezpieczonego nie daje skutków ubocznych. Zaburzenia wnioskodawcy przekładają się na to, że nie jest osobą zdrową, ale z niewielkimi zaburzeniami. Praca, powinna się odbywać w warunkach chronionych. Zaburzenia wnioskodawcy przekładają się na chęć podejmowania działań, emocjonalność. Jednakże, nie wymaga całkowitej i długotrwałej opieki. Schizofrenia wymaga bowiem leczenia farmakologicznego. Jednym z objawów choroby jest obniżony krytycyzm. Często z tego powodu chory zachowuje się w sposób nieracjonalny. Najprawdopodobniej, gdyby nie przyjmował leków byłby nawrót omamów, urojeń, zaburzeń myślenia treści i toku myślenia. Schizofrenia jest chorobą, która ma okresy pogorszenia i polepszenia. Stan wnioskodawcy jest w optymalnym polepszeniu. Ponadto z opinii biegłych wynika wprost iż oceniali stan zdrowia wnioskodawcy na datę wydania kwestionowanego orzeczenia.

Skarżący nie zgadzając się z wnioskami końcowymi opinii – sugerując, iż biegli niewłaściwie ocenili stan zdrowia wnioskodawcy z uwzględnieniem przyjmowanych przez niego środków farmakologicznych, powołując się dodatkowo na zaświadczenie o stanie zdrowia z dnia 18.07.2019 r. wystawione przez Lekarzy Oddziału Zaburzeń Psychotycznych (...) Szpitala (...) w Ł. po półtoramiesięcznej obserwacji odwołującego, wnosił ponownie (wniosek ten formułował też na gruncie postępowania przed Sądem Rejonowym nie dysponując wskazanym zaświadczeniem) o wydanie opinii przez innych biegłych tej samej specjalności. W ocenie Sądu Okręgowego wbrew zapatrywaniom apelującego wskazane zaświadczenie pozostaje bez wpływu na ocenę wiarygodności i rzetelności opinii biegłych wydanych w sprawie. Wbrew twierdzeniom apelacji przedmiotowe zaświadczenie dotyczące oceny stanu zdrowia wnioskodawcy na dzień 18.07.2019 r. nie może przekładać się na ocenę poprawności opinii biegłych uwzględniającej ten stan na dzień wydania zaskarżonego orzeczenia Wojewódzkiego Zespołu do Spraw Orzekania o niepełnosprawności w Ł. tj datę 21 sierpnia 2018 r. To że wnioskodawcę na dzień wydania powyższego zaświadczenia cechował inny stan zdrowia i leczący go lekarze inaczej oceniali stan jego funkcjonowania i poszczególne dysfunkcje i potrzeby spowodowane naruszeniem sprawności organizmu, samo w sobie nie oznacza iż w opinie biegłych dotyczące innego okresu czasowego były merytorycznie nieprawidłowe. Takiej tezy zarówno przedstawiając przedmiotowe zaświadczenie jak i wskazując na inne istotne okoliczności nie wykazano. Tym samym, polemizując z wnioskami opinii biegłych co do oceny stopnia niepełnosprawności wnioskodawcy, apelujący twierdzi bezpodstawnie, że poszczególne aspekty dotyczące jego stanu zdrowia także w zakresie zdolności do samodzielnego pełnienia ról społecznych nadal nie zostały kategorycznie przez Sąd I instancji wyjaśnione. Z tych też względów uznać należy, że Sąd Rejonowy był zwolniony z przeprowadzenia wskazanego dowodu, jako zbędnego dla rozstrzygnięcia. Z tych samych względów brak było podstaw do przeprowadzenia wskazanego dowodu w postępowaniu apelacyjnym.

Reasumując, żaden z zarzutów apelacyjnych dotyczących o naruszenia prawa procesowego - art. 217 § 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. art. 299 k.p.c. art. 286 k.p.c. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez uchybienia w zakresie przeprowadzonego postępowania dowodowego i oceny dowodów, nie zasługiwał a uwzględnienie. Postępowanie było przeprowadzone prawidłowo a podejmowane przez Sąd czynności były wystarczająco merytorycznie uzasadnione.

Akceptacja powyższego czyni bezzasadnymi apelacyjne zarzut naruszenia prawa materialnego - art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz § 30 pkt. 1 i pkt. 2 w zw. z § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, niepełnosprawności poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż stan zdrowia Odwołującego pozwala na zaliczenie go do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, podczas gdy powinien on zostać zaliczony do stopnia znacznego.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego ocenionego logicznie występujące u wnioskodawcy schorzenia w postaci schizofrenii paranoidalnej i uzależnień mieszanych powodują wskazania do pracy w warunkach pracy chronionej, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji. Ubezpieczony z uwagi na występujące zaburzenia wymaga wyłącznie częściowej pomocy innych osób w pełnieniu ról społecznych. Tym samym wskazane przesłanki kwalifikują go do umiarkowanego nie zaś znacznego stopnia niepełnosprawności

Wyrok Sądu Rejonowego w pełni zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako bezzasadną.

O zwrocie kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 16 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 15 ust. 2 i § 4 ust. 3 w zw. z § 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (t.j. Dz.U.2019.68).

Przewodniczący: Sędziowie;

J.L.